

KARPATSKÉ DREVENÉ CERKVI, n. o.

Výročná správa za rok 2014

schválená Správnou radou dňa 13.7.2015

Karpatské drevené cerkvi, n. o., Stakčínska 755, 069 01 Snina
IČO: 45739749, DIČ: 2023654435, Register: OVVS-377/2012-NO
tel.: 0903 930 130, e-mail: info@karpatskecerkvi.org, www.karpatskecerkvi.org

I. ÚVOD

Karpatské drevené cerkvi, n. o. bola založená dňa 26.11.2012 v zmysle zákona NR SR č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby.

II. CIELE

Účel založenia a ciele neziskovej organizácie Karpatské drevené cerkvi, n. o.:

- tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti.

Rozsah poskytovaných všeobecne prospešných služieb:

- propagácia drevenej sakrálnej architektúry v Karpatoch, aj v zahraničí,
- organizovanie informačných a vzdelávacích podujatí, súvisiacich s účelom n. o.,
- plánovanie a pomoc pri záchrane a obnove drevenej sakrálnej architektúry v Karpatoch, vrátane jej bezprostredného okolia,
- zastupovanie členov neziskovej organizácie pri rokovaní iných samosprávnych a štátnych orgánov a ďalších organizácií na Slovensku aj zahraničí, vo veciach záchrany, obnovy a efektívneho využitia drevenej sakrálnej architektúry pre rozvoj cestovného ruchu v Karpatoch,
- vypracovanie a posudzovanie strategických dokumentov, ktoré sú podkladom pri plánovaní regionálneho rozvoja, s ohľadom na kultúrno-poznávací cestovný ruch,
- zabezpečovanie sprievodcovských služieb po drevených chrámoch,
- ďalšie aktivity, ktorých výsledkom je záchrana, obnova a efektívne využitie drevenej sakrálnej architektúry s cieľom rozvoja územia.

III. ČINNOSŤ V ROKU 2014

Karpatské drevené cerkvi, n. o. je založená na princípe partnerstva samospráv a oboch cirkví východného obradu (gréckokatolíckej aj pravoslávnej) s cieľom spoločného postupu pri záchrane, obnove a prezentácii drevených chrámov. Zameriava sa na hľadanie vhodných spôsobov ich využitia v prípadoch, keď ich z rôznych dôvodov nie je možné využívať na pôvodné liturgické účely, osobitne sa orientuje na samosprávy s cieľom efektívne využiť potenciál drevenej sakrálnej architektúry pre rozvoj ekonomicky zaostávajúcich prihraničných regiónov. Aj z toho dôvodu sa väčšina aktivít týkala okresov Snina a Sobrance.

V roku 2014 sa činnosť KDC, n. o. podobne ako v predchádzajúcom roku sústredovala na záchranu dreveného gréckokatolíckeho chrámu v Šmigovci – národnej kultúrnej pamiatky v havarijnom stave, tiež sme pokračovali v spoločnej propagácii a zlepšení informačno-orientačného systému drevených chrámov *Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica – Inovce*. V tomto duchu sme pripravili a začali realizovať projekt zameraný na obnovu 5 nehnuteľných a 10 hnuteľných národných kultúrnych pamiatok – drevených chrámov, ich mobiliárov, tiež židovského cintorína.

V oblasti strategických neinvestičných aktivít sme pokračovali v inventarizácii kultúrneho dedičstva regionálneho resp. miestneho významu, ktoré je základným predpokladom jeho zachovania pre budúce generácie, pričom pre vybrané samosprávy sme pripravili zoznamy významných objektov, predmetov, miest a udalostí, navrhovaných za miestne pamätihodnosti.

Okrem prípravy a realizácie nižšie uvádzaných projektov, sme sa zamerali aj na poskytovanie bezplatného poradenstva zástupcom viacerých farností aj obcí, s cieľom obnovy kultúrneho dedičstva a jeho efektívnejšieho využívania pre rozvoj prihraničných regiónov Snina a Sobrance.

Projekt „Zachovanie kultúrneho dedičstva menšín pre rozvoj regiónu Snina“

Počas mesiacov jún až december 2014 sme v obciach Stakčín, Ubl'a a Ulič uskutočňovali inventarizáciu stavu kultúrneho dedičstva národností, ktoré tu v minulosti žili a aktívne pôsobili – maďarskej, židovskej a poľskej. Tieto aktivity boli logickým pokračovaním prieskumu stavu kultúrneho dedičstva menšín uskutočneného v roku 2013 so zameraním sa na rusínsku a ukrajinskú menšinu. Naše zistenia poukázali na viaceré skutočnosti, v prvom rade nedostatočné využívanie pamätných udalostí, významných osobností ale aj osobitných prvkov a daností obcí, v ktorých žijú národnostné menšiny, pre ich sociálno-ekonomický rozvoj (organizovanie podujatí miestneho významu bez väzby na historické osobnosti a udalosti), nevysporiadanie majetkových vzťahov architektonicky hodnotných objektov kultúrneho dedičstva menšín, vedúce k dlhodobej devastácii a následnej deštrukcii objektov (zanikajúce pôvodné obytné domy, sýpky, mlyny, vyhne...)... Okrem toho vo väčšine samospráv nie sú stanovené systémové pravidlá, ktoré by viedli k zachovaniu hmotného kultúrneho dedičstva menšín – pamätihodností miestneho významu. Význam hmotného kultúrneho dedičstva menšín pre rozvoj regiónu je u väčšiny predstaviteľov samospráv nedocenený, vzhľadom na nedostatočné rozpočty obcí sa dá reálne predpokladať postupná devastácia a zánik dedičstva národnostných menšín.

Výsledkom našej práce bolo spracovanie návrhu *zoznamov pamätihodností obcí Stakčín, Ubl'a a Ulič*, ktoré sú bohaté na množstvo známych ale aj neznámych pamiatok. Tieto obce patrili v minulosti k národnostne zmiešaným, pričom v súčasnosti v nich nežijú už 3 menšiny – židovská, maďarská a poľská. Do dnešných čias sa tu zachovalo mnoho objektov, predmetov, pamätných udalostí, legend, ktoré dokumentujú ich pôsobenie a považujeme za potrebné ich zachovať aj pre ďalšie generácie. S cieľom zachovať kultúrne dedičstvo menšín, tak z dôvodu zachovania multikulturalizmu ako aj sociálno-ekonomického rozvoja zaostávajúcích prihraničných regiónov s národnostne zmiešaným obyvateľstvom, sme vypracovali jednoduchý návrh *všeobecne záväzného nariadenia o pamätihodnostiach*, použiteľný aj pre ďalšie samosprávy.

Výstupy projektu sú voľne k dispozícii na našej stránke:

<http://karpatskecerkvi.org/projekty/zachovanie-kulturneho-dedicstva-mensin-pre-rozvoj-regionu-snina/>

Projekt bol podporený Úradom vlády SR z programu Kultúra národnostných menšín 2014 vo výške 2 000 €.

Projekt „Cyklistický chodník ikon Nová Sedlica – Inovce“

V roku 2014 sme pokračovali v skvalitňovaní infraštruktúry a informačno-orientačného systému „Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica - Inovce“ prepájajúceho všetkých 9 drevených chrámov v okresoch Snina a Sobrance. Pri drevených chrámoch Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica – Inovce a tiež na miestach skadiaľ boli v minulosti chrámy natrvalo premiestnené, sme osadili dvojjazyčné informačné panely, ktoré zároveň spoločne prezentujú aj prírodné a kultúrne dedičstvo UNESCO na území NP Poloniny a CHKO Vihorlat. Na východiskových miestach cyklotrasy, v obciach Nová Sedlica a Inovce, boli osadené orientačné mapy.

Viac o projekte na našej stránke: <http://karpatskecerkvi.org/projekty/cyklisticky-chodnik-ikon/>

Projekt bol podporený Nadáciou pre ochranu biodiverzity Karpát v rámci Programu malých grantov 2013-2014 vo výške 5 000 € a Štátnou ochranou prírody SR v Banskej Bystrici v rámci projektu Švajčiarskeho finančného mechanizmu vo výške 2 470 €. Realizácia projektu prebiehala v rokoch 2013 a 2014.

Projekt „Záchrana dreveného chrámu v Šmigovci“

Aktivity spojené so záchranou dreveného gréckokatolíckeho chrámu Nanebovstúpenia Pána z roku 1755 v Šmigovci – národnej kultúrnej pamiatky ÚZPF č. 11815/0 v havarijnom stave, pokračovali aj v roku 2014 v rámci 2. etapy komplexnej obnovy chrámu zameranej na rekonštrukciu strechy nad chrámovou loďou. Práce boli podporené aj dotáciou MK SR vo výške 15 000 € (konečným prijímateľom dotácie bola Gréckokatolícka cirkev, farnosť Šmigovec), spolufinancovanie projektu vo výške 4 984,70 € bolo zabezpečené z výnosov verejnej zbierky povolenej Ministerstvom vnútra SR pre KDC, n. o., uskutočnenej v období 05/2013 – 03/2014, ďalej z 2 % dane z príjmov venovaných organizácii KDC, n. o. a tiež z darov veriacich farnosti Šmigovec. Všetky podporné aktivity (spracovanie žiadosti o dotáciu, projektový manažment, spracovanie záverečnej správy pre MK SR, príprava a organizovanie celoslovenskej verejnej zbierky) boli pre Gréckokatolícku farnosť Šmigovec uskutočňované bezplatne vďaka viacerým dobrovoľníkom KDC, n. o.

Celoslovenská verejná zbierka povolená rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. SVS-OVVS3-2013/012927 zo dňa 29.04.2013 pre Karpatské drevené cerkvi, n. o. bola ukončená dňa 31.03.2014. Hrubý výnos zbierky bol 7 993,29 €, čistý výnos zbierky 7 275,87 € bol na základe darovacích zmlúv v súlade s Rozhodnutím MV SR zaslaný na účet Gréckokatolíckej cirkvi, farnosti Šmigovec na účel spolufinancovania obnovy dreveného gréckokatolíckeho chrámu Nanebovstúpenia Pána – NKP, ÚZPF č. 11815/0.

Správa o uskutočnení zbierky vrátane vyúčtovania, schválená Ministerstvom vnútra SR, Sekciou verejnej správy, Odborom všeobecnej vnútornej správy – listom zo dňa 7. mája 2014, je zverejnená na stránke:

<http://karpatskecerkvi.org/verejna-zbierka-dreveny-chram-smigovec/vyuctovanie-zbierky/>

Výsledky prác za rok 2014 sú k dispozícii na našej stránke:

<http://karpatskecerkvi.org/verejna-zbierka-dreveny-chram-smigovec/fotogaleria/>

Projekt „Obnova drevených chrámov, doplnenie infraštruktúry Cyklistického chodníka ikon“

Projekt bol spracovaný začiatkom roka 2014, predložený v rámci výzvy CLT01 „Zachovanie a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva a Podpora rozmanitosti v kultúre a umení v rámci európskeho kultúrneho dedičstva“ vyhlásenej z programu Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru. Projektová zmluva s Úradom vlády SR bola podpísaná dňa 4.11.2014. Vďaka projektu budú obnovené: 4 drevené chrámy v obciach Hrabová Roztoka, Šmigovec, Topoľa a Inovce, 10 mobiliárov – hnutel'ných predmetov v drevených chrámoch Hrabová Roztoka, Inovce a Ruská Bystrá, tiež židovský cintorín v Topoli. Až tri z objektov sú národné kultúrne pamiatky v havarijnom stave, evidované v ústrednom zozname ako pamiatky bez vhodného využitia. Doba realizácie projektu je od 11/2014 do 05/2016.

Cieľmi projektu je zachovanie kultúrneho dedičstva rusínskej a židovskej kultúry, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť európskeho dedičstva, tiež efektívne využitie a prezentácia obnoveného kultúrneho dedičstva v rámci ponuky kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu a v konečnom dôsledku tak sociálno-ekonomický rozvoj obcí a regiónu, sprístupnením obnovených pamiatok vytvorenie alternatívnej ponuky pre návštevníkov chránených prírodných území, čím sú napĺňané princípy programu Človek a biosféra v rámci programu UNESCO, vytvorenie podmienok pre zastavenie vyľudňovania a zvýšenie návštevnosti okrajových obcí v prihraničných okresoch s Ukrajinou a Poľskom, vytvorenie modelu fungujúcej spolupráce pri spravovaní a údržbe národných kultúrnych pamiatok v nábožensky zmiešanom území, spoločná

propagácia národných kultúrnych pamiatok troch vierovyznaní, administratívne spadajúcich pod dva samosprávne kraje (Prešovský a Košický kraj), taktiež spoločná propagácia kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO (drevený chrám v Ruskej Bystrej, Karpatské bukové pralesy v Národnom parku Poloniny a Chránenej krajinej oblasti Vihorlat), zapojením do menej náročných prác spojených s obnovou židovského cintorína vytvorenie pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnaných obyvateľov miestnych obcí, tiež prezentácia princípov dobrovoľníctva, posilnenie komunitnej spolupráce.

Projekt je realizovaný v spolupráci so 6 partnermi: Nadácia pre ochranu biodiverzity Východných Karpát, Obec Topoľa, Gréckokatolícka cirkev, farnosť Topoľa, Gréckokatolícka cirkev, farnosť Šmigovec, Gréckokatolícka cirkev, farnosť Ruský Hrabovec a Gréckokatolícka cirkev, farnosť Podhorod'.

Viac o projekte na našej stránke: <http://karpatskecerkvi.org/o-projekte/>

Projekt bol podporený z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru a Štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 266 228 € (90 %), spolufinancovanie žiadateľa a partnerov predstavuje 29 581 € (10 %), z toho 20 000 € Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát, 9 012 € KDC, n. o. a 569 € Obec Topoľa.

IV. ZLOŽENIE ORGÁNOV NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE

Štatutárny zástupca (riaditeľka):

Ing. Daniela Galandová

Predseda správnej rady:

Mgr. Maroš Prejsa

Členovia správnej rady:

Mgr. Igor Kerekanič

Bc. Darina Labaničová

Michal Pidanič

Milan Polák

Revízor:

Ing. Michal Kost'

V. HOSPODÁRENIE

Výkaz ziskov a strát k 31.12.2014

Výnosy	Suma [€]
644 Úroky	1,00
646 Prijaté dary	1 620,00
662 Príspevky od iných organizácií	11 899,00
665 Príspevky z podielu zaplatenej dane	3 241,00
667 Prijaté príspevky z verejných zbierok	720,00
691 Dotácie	108 491,00
Spolu	125 972,00

Náklady	Suma [€]
512 Cestovné	146,00
513 Náklady na reprezentáciu	192,00
518 Ostatné služby	8 282,00
521 Mzdové náklady	598,00
524 Poistenie	181,00
538 Ostatné dane a poplatky	158,00
549 Iné ostatné náklady	56,00
562 Poskytnuté príspevky iným účtovným jednotkám	102 589,00
565 Poskytnuté príspevky z podielu zaplatenej dane	3 221,00
567 Poskytnuté príspevky z verejnej zbierky	1 243,00
Spolu	116 666,00
Výsledok hospodárenia	9 306,00

Súvaha k 31.12.2014

Aktíva	Suma [€]
211 Pokladnica	223,00
221 Bankové účty	12 517,00
Spolu	12 740,00

Pohl'adávk	Suma [€]
315 Ostatné pohľadávky	1,00
Spolu	1,00

Pasíva	Suma [€]
411 Základné imanie	200,00
428 Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	2 644,00
Krátkodobé záväzky	495,00
Časové rozlíšenie (výdavky/výnosy budúcich období)	96,00
Spolu	3 435,00
Výsledok hospodárenia	9 306,00

VI. PARTNERI

Naše aktivity bolo možné realizovať aj vďaka bezplatnej mediálnej podpore nasledovných organizácií:

OZ Združenie inteligencie Rusínov Slovenska www.rusyn.sk

OZ molodý.Rusynŷ – молоді.Русины www.molody.rusyny.org

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš www.hornyzemplin.sk

Týždenník Sninské noviny

Týždenník Slovenský východ

darčovský portál Ľudiaľuďom.sk

VII. ZÁVER

Aj v nasledujúcom roku budeme pokračovať v doterajších aktivitách zameraných na obnovu, efektívne využitie a spoločnú propagáciu drevených chrámov východného obradu, skvalitňovanie infraštruktúry Cyklistického chodníka ikon Nová Sedlica - Inovce. Taktiež považujeme za dôležité realizovať osvetu širokej verejnosti v súvislosti s postupným zánikom hmotného kultúrneho dedičstva Rusínov v prihraničných okresoch Snina a Sobrance – nielen národných kultúrnych pamiatok ale aj pamätihodností regionálneho resp. miestneho významu, ktoré majú predpoklady pre kultúrny a sociálno-ekonomický rozvoj regiónu.

Ďakujeme všetkým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pomáhali pri napĺňaní našich cieľov.

V Snine, 30.06.2015

Ing. Daniela Galandová
riaditeľka